

Helles Løkke

Helle Thorning og hendes tro væbner kunne forkorte pinen for både socialdemokraterne og de radikale ved at konvertere til Jelveds parti. Partiet ville så have stemmer nok til at danne halen i en ny VKR-regering, og med Løkke Rasmussen som ny statsminister kunne Helle prale af at have slået Fogh, der så var fri til bodsrejse til Mekka. Ivan Gullev, Frederiksberg

Otte år efter Langfredagsaftalen

Langfredagsaftalen har ikke givet Nordirland den politiske ro, som var håbet, og fremtiden for fredsprocessen er usikker

INTERNATIONALT
af Peter Kyhl Olesen

DUBLIN - Den var ikke til at tage fejl af: Beslutsomheden i erklæringen vedrørende den notorisk skrantende fredsproces i Nordirland, som den britiske premierminister Tony Blair og hans irske kollega Bertie Ahern fremsatte den 6. april. Det skete ved en fælles pressekonference i Armagh, der ligger tæt på grænsen mellem Irland og Nordirland.

»Hvis ikke Nordirlands lokalregering får en aftale om magtdeling i stand inden den 24. november, vil forsamlingsen blive midlertid opløst, og lønningerne til politikerne blive indefrosset,« hed det blandt andet.

Den kontante udmelding skal ses i lyset af en stigende frustration hos de to regerin-

ger over, at det tilsyneladende er umuligt at få de parlamentariske valgte katolikker og protestanter til at arbejde sammen i lokalregeringen i Belfast. Derfor har den været suspenderet siden 2002, og fra da af været under direkte styre af London.

Netop en magtdeling og et regionalt styre var en af hjørnestenene i *The Good Friday Agreement* fra 1998; Langfredagsaftalen hvor 30 års borgerlignende tilstande i Nordirland blev bragt til ophør. Men når ikke engang de nævnte folkevalgte nordirske politikere kan komme overens, fordi de tilfældigvis er født ind i to forskellige måder at tilbede den samme Gud på, hvordan skal de to befolkningsgrupper, de hver især repræsenterer, så i det hele taget se en mening i et fælles fodslag?

Konsensusløst samfund

Som så mange andre af de gode intentioner om samhørighed og ligestilling mellem katolikkerne og protestanterne, som fredsaftalen er eksponent for, har det altså været mere end svært at få implementeret magtdelingen i praksis. Dertil er Nordirlands kolonihistorie og den derefter kommende religiøse rivalisering slet og ret grundfæ-

stet hos indbyggerne i et samfund, hvor man så sikkert som ammen i kirken har tradition for at opdele folk med henvisning til deres tro.

Samtidig har landet i alt for lang tid båret præg af at være et konsensusløst samfund uden en midte, hvor folk har kunnet mødes og snakke med hinanden. Det har bevirket, at de yderligtgående ekstremister har haft - og stadig har - gode muligheder for at sætte dagsordenen. Status er her otte år efter Langfredagsaftalens indgåelse derfor stadig forholdsvis forstemmende.

Problemet med Langfredagsaftalen var, at selvom den ret beset havde en folkelig opbakning ved valgene i Den Irske Republik og i Nordirland den 22. maj 1998, så var tilslutningen i Nordirland markant højere hos katolikkerne end hos protestanterne/unionisterne. Specielt advarede lederen af det yderligtgående DUP (Democratic Unionist Party) Ian Paisley sine vælgere fordi, han på ingen måde ville samarbejde med det republikanske parti Sinn Féin og dennes leder Gerry Adams, der ellers havde hilst Langfredagsaftalen velkommen.

»Sinn Féin er,« tordnede Paisley, »ikke andet end IRA i

forklædning.« Derimod var det lykkedes lederen af det gamle moderate unionistparti UUP (Ulster Unionist Party), David Trimble, at overbevise to ud af tre fra sit bagland om, at støtten til Langfredagsaftalen var et rigtigt skridt på vejen for en fredligere udvikling i Nordirland. Den sidste tredjedel skulle hurtigt vise sig at være en ihærdig og stærk modstander af fredsftalen.

Den 25. juni 1998 valgte indbyggerne i Nordirland repræsentanter til det nye nordirske parlament, valghandlingen foregik fredeligt, resultatet blev, at størstedelen af alle nordirere gik ind i en politisk valgproces, hvor spillereglerne var ens for alle uanset køn, religion og alder.

Den politiske udvikling i kølvandet på Langfredagsaftalen skulle dog hurtigt komme til at opleve både op og nedture, med sidstnævnte i flertal.

De to parters paramilitære gruppers terrorvirksomhed, har både givet sig udslag i sekterisk vold og interne voldshandlinger. Da de blev pålagt at nedlægge våbene, viste det sig også, at der var forskellige opfattelser af tolkninger og tidspunkt for dette hos disse grupper. Dette betød en forsinkelse i at få selv-

styret til at fungere. Alt i alt har dette været med til at skabe en mistroiskhed og derigennem ligegyldighed overfor fredsprocessen.

Uforudsigelig fremtid

På samme måde som suspenderingen af den nordirske lokalregering i 2002 har været at betegne som et kolosalt tilbageskridt for fredsprocessen, var resultatet af det nordirske valg i 2003 på ingen måde særlig gunstigt.

Den førnævnte tredjedel af de fredsftaleskeptiske hos UUP skulle vise sig at være en for stor mundfuld for David Trimble, der op til valget blev pacificeret af problemer i baglandet. Dermed var bane kridtet op for en markant stigning af stemmer til DUP, hvis vigtigste eksistensgrundlag er modstand mod integration med katolikkerne. På samme måde høstede Sinn Féin en overraskende høj stemmeprocent. Resultatet blev, at yderpartierne sikrede sig en stabil placering på bekostning af de moderate.

Resultatet var først og fremmest de to befolkningsgruppers dom over en fredsproces, de havde svært ved at se en fremtid i. I stedet for at arbejde hen mod sameksistens er fronterne trukket op.

En majoritet fra begge grupper har efter fredsftalens indgåelse reageret med skepsis i kraft af, at de ikke føler, de lovede intentioner bliver ført ud i livet. De har ikke kunnet se afgørende fordele over den påtvungne forbrødring. Protestanterne/unionisterne er utilfredse med, at de skal afgive nogle af de privilegier, de igennem de sidste årtier enerådigt har haft, og katolikkerne føler stadig, at de bliver betragtet som andenklassedborgere. De har ikke oplevet den store forandring, og de figurerer stadig højere end 'de andre' i fattigheds- og arbejdsløshedstatistikkerne.

Fremtiden for den fortsatte fredsproces tegner lige så uforudsigelig, som den har været indtil nu. Men givet er det, at IRA med dets erklæring om endelig våbennedlæggelse i juli sidste år banebrud til trods for, at Ian Paisley og DUP for gud ved hvilken gang har modsat sig enhver tilnærmelse.

Op sådan er der så meget. En ting er sikkert. De sidste linier i den endeløse historie om fredsprocessen i Nordirland er endnu ikke skrevet.

Peter Kyhl Olesen er freelancejournalist og skriver for øjeblikket fra Irland.